USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudkyň Mgr. Petry Weissové a Mgr. Simony Hájkové v právní věci žalobce: **V. M.**, zast. Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem, se sídlem Purkyňova 6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 10. 2017, č. j. OAM-369/ZA-ZA11-LE24-2017, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 1. 2018, č. j. 61 Az 21/2017 - 37,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátovi, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti ve výši 6.800 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), který ji shora uvedeným rozsudkem zamítl. Žalobní námitky neshledal důvodnými. Přisvědčil závěrům žalovaného v napadeném rozhodnutí a uzavřel, že u žalobce nejsou dány předpoklady pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu (vzhledem k nedostatku žalobních tvrzení k této otázce a neexistenci důvodů zvláštního zřetele hodných pro udělení této formy azylu), ani doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a 2 písm. b) a c) zákona o azylu. Jejího udělení se žalobce dovolával s poukazem na obavu z pomsty (napadení a fyzického útoku) spoluobviněných v trestní věci z důvodu, že proti těmto spoluobviněným vypovídal a také z důvodu nutnosti účastnit se v neskončeném trestním řízení na území České republiky, jakož i proto, že žalovaný

„*nevzal v potaz (...) současnou situaci na Ukrajině*“. Krajský soud neshledal ani tvrzená porušení správního řádu (zejména jeho § 3 a § 50) žalovaným.

III.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojil proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Navrhoval zrušit napadený rozsudek a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti ve prospěch přijatelnosti kasační stížnosti poukázal na zásadní pochybení, jehož se krajský soud dopustil a jež mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Toto pochybení spatřoval v nesprávném vyhodnocení „*možnosti získání eventuální ochrany před hrozící vážnou újmou na Ukrajině ze strany ukrajinských bezpečnostních orgánů*“. Stěžovatel stejně jako v žalobě zdůraznil, že důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je obava ze spoluobviněných v trestním řízení, kteří se dopouštěli závažné trestné činnosti a hodlají se stěžovateli mstít. Se závěrem krajského soudu, že Ukrajina je schopna poskytnout dostatečnou ochranu před vážnou újmou hrozící ze strany třetích osob, se neztotožnil a poukázal v této souvislosti na úvahy, jež Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62, o předpokladech pro existenci účinné ochrany v zemi původu. Stěžovatel měl za to, že na Ukrajině nefunguje systém, který by zaručil zabránění způsobení vážné újmy zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících způsobení vážné újmy. Upozornil na všeobecně známé informace o ukrajinských bezpečnostních složkách a úřadech trpících korupcí, která znemožňuje účinné a nestranné potírání kriminality a ochranu jejích obětí. Zvlášť výrazná je podle mínění stěžovatele korupce a nefunkčnost veřejného sektoru právě ve fungování ukrajinské policie. Je proto nepřípadné po stěžovateli požadovat, aby využil žalovaným zmiňované prostředky ochrany proti hrozbě vážné újmy ze strany soukromých osob v zemi svého původu; byl by vystaven nebezpečí svévolného přístupu ze strany zkorumpovaných bezpečnostních složek. Nakonec stěžovatel poukázal na skutečnost, že vážná újma, jež mu hrozí, vznikla až v době, kdy se nacházel na území České republiky. Nelze po něm tudíž požadovat, aby využil prostředků nabízejících se na ukrajinském území. Krajský soud proto měl povinnost posoudit schopnosti a možnosti ukrajinských bezpečnostních orgánů zabezpečit přijatelnou úroveň ochrany na území Ukrajiny, které nedostál.

IV.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popírá oprávněnost jejího podání, napadené rozhodnutí i napadený rozsudek považuje za zákonné, ztotožňuje se s odůvodněním rozsudku krajského soudu. Poukazuje na skutečnost, že kasační námitky jsou shodné s žalobními body, které posoudil již krajský soud. Jejich podstatou je skutečnost, že žalovaný nedostatečně vyhodnotil nebezpečí vážné újmy hrozící stěžovateli ze strany soukromých subjektů, aniž je Ukrajina schopna poskytnout dostatečnou ochranu. Žalovaný zdůrazňuje, že ač v zemi původu existují problémy v oblasti dodržování zákonů či nižší efektivnosti pomoci ze strany policie ve věci případných problémů se soukromými osobami, samo o sobě to nedokládá, že by se stěžovatel nemohl domoci pomoci či že by mu státní orgány nemohly poskytnout účinnou ochranu. Navrhuje kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost podle § 104a s. ř. s. a neshledá-li kasační soud

pro takový postup důvody, je podle žalovaného na místě kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou.

V.

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti (jako neurčitého právního pojmu) a demonstrativním výčtem jejích typických kritérií se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. Na tam uvedené závěry kasační soud nyní pro stručnost odkazuje.

[7] Podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele ve smyslu těchto judikaturních závěrů Nejvyšší správní soud v nyní posuzované věci nedovodil. Stěžovatel v podstatě pouze zopakoval žalobní tvrzení o obavě ze msty osob spoluobviněných v trestní řízení, proti nimž svědčil a kteří si mohou zjistit jeho adresu pobytu na Ukrajině a o nedůvěře ve fungování ukrajinských bezpečnostních orgánů, které nejsou schopny zajistit jeho ochranu v zemi původu; tuto otázku krajský soud podle stěžovatele posoudil nesprávně.

[8] Z právě uvedeného nepochybně plyne, že stěžovatel se v kasační stížnosti fakticky domáhal opětovného přezkumu závěrů obsažených v napadaném rozsudku. Tento přezkum však podle obsahu kasačních námitek požadoval pouze v rámci svých vlastních zájmů, aniž by se měly při posuzování namítaných kasačních důvodů řešit i právní otázky dosud neřešené vůbec či řešené v judikatuře rozdílně, resp. aniž vyplynula potřeba tzv. judikaturního odklonu od výkladu přijímaného v otázkách stěžovatelem nastolených, nebo aniž by krajský soud nerespektoval ustálenou judikaturu a jeho rozhodnutí tak mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud nezjistil žádné pochybení té intenzity, jež by nasvědčovalo závěru, že stěžovatelovy výtky mohou mít „širší dopad“ i mimo sféru jeho postavení či mimo jeho vlastní zájmy, jak vyplývá z § 104a s. ř. s. Jinými slovy, důvody přijatelnosti kasační stížnosti soud neshledal.

[9] Nejvyšší správní soud ověřil, že se krajský soud v napadeném rozsudku vyjádřil k uplatněným žalobním bodům a věcně, srozumitelně a přesvědčivě vypořádal veškeré žalobní námitky, jež stěžovatel vztahoval výlučně k udělení doplňkové ochrany. Poukázal na důvody stěžovatelovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany (srov. odst. [2]), zohlednil výsledky správního řízení a v něm shromážděné informace a tyto podřadil pod jednotlivé, na posuzovaný případ dopadající, hmotněprávní normy, aniž se přitom dopustil odklonu od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázek řešených v souzené věci.

[10] Kasační soud na tomto místě zdůrazňuje, že doplňková ochrana je ochranou subsidiární, jež má být poskytnuta osobám, kterým hrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Již v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82, Nejvyšší správní soud vytkl v souvislosti s úvahami o udělení doplňkové ochrany požadavek na prokázání „reálného nebezpečí“ vážné újmy, jímž *„(...) je nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situaci stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho“*. Z těchto východisek ostatně ve svých úvahách vyšel i krajský soud. Dovodil, že tvrzená hrozba skutečného nebezpečí vážné újmy, spočívající v mučení nebo

nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu [§ 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu], zůstala v rovině pouhých spekulací. Své úvahy podpořil i závěry plynoucími z relevantní judikatury kasačního soudu, na kterou lze nyní pro stručnost toliko odkázat, aniž by bylo třeba ji opětovně citovat (viz odst. 8. napadeného rozsudku).

[11] V projednávané věci vyjádřil stěžovatel k nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu pouze své domněnky o obavě z možné msty ze strany třetích (soukromých) osob. Stěžovatel však v pohovoru ke své žádosti o udělení mezinárodní ochrany (srov. str. 10-14 správního spisu) výslovně potvrdil, že se na ukrajinskou polici vůbec se žádostí o poskytnutí ochrany neobrátil proto, že tak nemůže učinit kvůli mobilizaci. Pokud nyní v žalobě a kasační stížnosti poukazuje na nemožnost dovolat se ochrany před vážnou újmou (která je však ve stěžovatelově případě ryze hypotetická, nikoliv reálně hrozící) u ukrajinských orgánů z důvodu jejich značné korupce, ačkoliv sám také ve správním řízení potvrdil, že kromě problémů souvisejících s mobilizací (o niž zde však nejde) se státními orgány či policií a jinými úřady neměl žádné problémy, jeví se jeho nynější tvrzení jako ryze účelová.

[12] V této souvislosti je třeba doplnit, že i ze stěžovatelem odkazovaného rozsudku ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62, vyplývá, že *„[p]okud je zjevné, že orgány v zemi původu nejsou schopny (např. proto, že vůbec neexistují) či ochotny (např. proto, že určitou skupinu ve společnosti systematicky odmítají chránit, ač ji samy neperzekuují) poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou způsobenou nestátními subjekty, rovněž nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel. (...) Pokud to však zjevné není, (...), žadatel musí v pohovoru se žalovaným uvést (...), proč se na poskytovatele ochrany s žádostí neobrátil; (...) břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu leží na straně stěžovatelky.“* Jak shora uvedeno, nyní tvrzené důvody (korupce ovlivňující fungování ukrajinské policie) stěžovatel ve správním řízení neuplatňoval, nadto svá tvrzení dovozoval ze zdrojů (zpráva Human Right Watch ze dne 19. 9. 2017), které nebyly podkladem napadeného rozhodnutí a v řízení před krajským soudem je ani k důkazu nenavrhl. Za nastalé situace tak je třeba uzavřít, že závěry krajského soudu, jež učinil na základě výsledků správního řízení při zohlednění relevantní judikatury kasačního soudu, jsou správné. Konečně lze v této souvislosti poukázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005 - 58, podle nějž *„stát je zodpovědný za náležité zjištění reálií o zemi původu, ale žadatel musí unést důkazní břemeno stran důvodů, které se týkají výlučně jeho osoby.“* Této povinnosti stěžovatel v souzené věci nedostál.

[13] Nejvyšší správní soud tak je pro úplnost dodává, že se již opakovaně vyjadřoval k otázce bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou také stěžovatel, byť v ryze obecné rovině v žalobě nastínil, a to například v rozsudku ze dne 9. 5. 2016, č. j. 4 Azs 89/2018 - 27, nebo v usnesení ze dne 25. 10. 2017, č. j. 6 Azs 290/2017 - 23 a řadě dalších rozhodnutí. Jejich závěry jsou plně a beze zbytku použitelné i nyní, což platí tím spíše, že stěžovatel před svým odchodem z Ukrajiny pobýval v Sumské oblasti na severu Ukrajiny. Shodné stanovisko zaujal k tomuto obecně uplatněnému žalobnímu bodu krajský soud v bodě 9. napadeného rozsudku.

[14] Lze uzavřít, že žalovaný ani krajský soud nepochybili, pokud ve stěžovatelově věci hrozbu vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu nedovodili a neshledali tudíž předpoklady pro udělení doplňkové ochrany, jejíhož udělení se stěžovatel dovolával především.

[15] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že napadený rozsudek netrpí vadou nepřezkoumatelnosti (pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů), není zde ani jiná vada řízení před krajským soudem, která by mohla mít vliv na nezákonnost napadeného rozsudku, krajský soud se nedopustil ani judikaturního odklonu či hrubého pochybení při výkladu hmotného práva a dosavadní vnitřně jednotná a ustálená judikatura dává odpověď na stěžovatelovy námitky.

VI.

[16] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje stěžovatelovy vlastní zájmy. Proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 3, větou první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[18] Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupce Mgr. Ladislav Bárta, advokát. Jeho hotové výdaje a odměnu za zastupování platí stát. Nejvyšší správní soud mu přiznal za řízení o kasační stížnosti odměnu za dva úkony právní služby (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, sepis kasační stížnosti) podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), za které náleží mimosmluvní odměna ve výši vždy po 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d), ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Náhrada nákladů řízení tak činí celkem částku 6.800 Kč, jež bude k rukám ustanoveného zástupce vyplacena z účtu zdejšího soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2018

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu